

Přehled tematického okruhu

PŘÍSTUP VEŘEJNOSTI K INFORMACÍM O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

Od začátku 90. let minulého století, a obzvláště od přijetí Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (takzvaná „Aarhuská úmluva“) dne 25. června 1998¹ vytvořila Evropská unie soubor pravidel zakotvujících právo veřejnosti na přístup k informacím o životním prostředí v držení jak příslušných orgánů členských států (směrnice Rady 90/313/EHS ze dne 7. června 1990², směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003³), tak samotných orgánů Evropské unie (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006⁴). Tyto právní předpisy doplňují příslušná ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 v oblasti přístupu veřejnosti k dokumentům orgánů Evropské unie⁵, jakož i relevantní ustanovení týkající se přístupu k informacím, která jsou obsažena v odvětvových právních předpisech Evropské unie přijímaných v oblasti životního prostředí. Od té doby rozvinul Soudní dvůr Evropské unie v rámci různých žalob bohatou judikaturu.

1 Aarhuská úmluva byla vypracována Evropskou hospodářskou komisí OSN (EHK-OSN). Byla přijata jejími členskými státy dne 25. června 1998 při příležitosti čtvrtého zasedání ministerské konference pořádané v rámci procesu „Životní prostředí pro Evropu“. Úmluva vstoupila v platnost dne 30. října 2001.

2 Směrnice Rady 90/313/EHS ze dne 7. června 1990 o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí (Úř. věst. L 158, 23.6.1990, s. 56; Zvl. vyd. 15/01, s. 402).

3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. L 41, 14.2.2003, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375).

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství (Úř. věst. L 264, 25.9.2006, s. 13).

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

I. Aarhuská úmluva a unijní právo

Rozsudek ze dne 19. prosince 2013 (velký senát), Fish Legal a Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853)⁶

Cílem Fish Legal, právní sekce anglické federace rybářů (Angling Trust), je všemi zákonnými prostředky bojovat proti znečišťování a jiným zásahům do vodního prostředí a chránit rybolov na udici a rybáře. Fish Legal požádala dvě vodárenské společnosti, United Utilities Water plc a Yorkshire Water Services Ltd, o informace týkající se vypouštění, sanačních prací a nouzových případů. Emily Shirley se obrátila na jinou vodárenskou společnost, Southern Water Services Ltd, s žádostí o informace ohledně kapacity kanalizace v případě územního plánu pro její obec, která se nachází v hrabství Kent.

Vzhledem k tomu, že Fish Legal ani E. Shirley neobdržely od těchto společností požadované informace ve lhůtách stanovených v Environmental Information Regulations 2004 (dále jen „EIR 2004“), tj. právních předpisech, jejichž cílem je provést směrnici 2003/4/ES do anglického práva, podaly stížnost k Information Commissioner. Ten měl za to, že dotčené vodárenské společnosti nejsou orgány veřejné správy ve smyslu EIR 2004, a tudíž nemůže o jejich stížnostech rozhodnout.

Poté, co First-tier Tribunal zamítl jejich žaloby proti těmto rozhodnutím, předložil Upper Tribunal (Spojené království) Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 2 bodu 2 směrnice 2003/4/ES, zvláště stran definice pojmu „orgán veřejné správy“, a to z pohledu Příručky k provedení Aarhuské úmluvy zveřejněné EHK-OSN, a zejména v souvislosti s otázkou, která kritéria umožňují určit, zda takové subjekty, jako jsou dotčené vodárenské společnosti, u nichž není zpochybňováno, že poskytují služby vztahující se k životnímu prostředí, jsou kontrolovány subjektem nebo osobou spadajícími pod čl. 2 bodem 2 písm. a) nebo b) směrnice 2003/4/ES, takže musí být kvalifikovány jako „orgány veřejné správy“ podle čl. 2 bodu 2 písm. c) této směrnice. Upper Tribunal si přál rovněž zjistit, zda čl. 2 bod 2 písm. b) a c) směrnice 2003/4/ES musí být vykládán v tom smyslu, že spadá-li osoba pod toto ustanovení v souvislosti s některou ze svých funkcí, odpovědností nebo služeb, je tato osoba orgánem veřejné správy jen ve vztahu k informacím o životním prostředí, které drží v souvislosti s těmito funkcemi, odpovědnostmi a službami.

Podle Soudního dvora je třeba pro účely výkladu směrnice 2003/4/ES zohlednit znění a předmět Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, kterou má tato směrnice provést do unijního práva.

Evropská unie se totiž tím, že se stala smluvní stranou Aarhuské úmluvy⁷, zavázala zajistit v rámci působnosti unijního práva principiální přístup k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy nebo na jejich účet.

Jak potvrzuje bod 5 odůvodnění směrnice 2003/4/ES, unijní normotvůrce tím, že přijal tuto směrnici, hodlal zajistit slučitelnost unijního práva s touto úmluvou za účelem jejího uzavření Společenstvím, když stanovil obecný režim, jehož cílem je zajistit, aby všechny fyzické nebo právnické osoby členského státu měly právo přístupu k informacím o životním prostředí, které jsou drženy orgány veřejné správy nebo na jejich účet, aniž tyto osoby musí prokazovat svůj oprávněný zájem (body 35–37).

⁶ Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě z roku 2013, s. 46.

⁷ Rozhodnutí Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 o uzavření Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí jménem Evropského společenství (Úř. věst. L 124, 17.5.2005, s. 1).

I když může být Příručka k provedení Aarhuské úmluvy považována za vysvětlující dokument, k němuž lze spolu s dalšími relevantními skutečnostmi při výkladu této úmluvy případně přihlídnout, nejsou analýzy, které obsahuje, právně závazné a nemají normativní obsah, který je přiznán ustanovením Aarhuské úmluvy (bod 38).

(K otázce výkladu pojmu „orgán veřejné správy“ viz oddíl III tohoto přehledu nadepsaný „Pojem, orgán veřejné správy“, který je povinen poskytnout přístup k informacím o životním prostředí“).

II. Pojem „informace o životním prostředí“

Rozsudek ze dne 17. června 1998, Mecklenburg (C-321/96, EU:C:1998:300)

Na základě směrnice 90/313/EHS W. Mecklenburg požádal město Pinneberg a Kreis Pinneberg – Der Landrat (dále jen „Kreis Pinneberg“), aby mu zaslaly kopii stanoviska, které přijal správní orgán pověřený ochranou lokalit v řízení o schválení plánů výstavby „západního dálničního obchvatu“. Kreis Pinneberg zamítl jeho žádost s odůvodněním, že přijetí stanoviska není „informací o životním prostředí“ ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 90/313/EHS provedené do německého práva Umweltinformationsgesetz (UIG, zákon o informacích o životním prostředí) přijatým dne 8. července 1994.

Poté, co Kreis Pinneberg a Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht zamítly jeho opravné prostředky podané proti tomuto rozhodnutí, podal žadatel odvolání proti těmto rozhodnutím k Schleswig-Holsteinisches Obergerwaltungsgericht (Německo), který i když měl za to, že stanovisko správního orgánu, jehož sdělení bylo požadováno, může být „správním opatřením řízení životního prostředí“ ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 90/313/EHS, předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se zejména otázky, zda stanovisko podřízeného správního orgánu pověřeného ochranou lokalit v rámci účasti orgánů chránících veřejné zájmy v řízení o schválení plánů může být považováno za správní opatření řízení životního prostředí ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 90/313/EHS.

Ze znění tohoto ustanovení podle Soudního dvora vyplývá, že normotvůrce Společenství měl v úmyslu dát pojmu „informace o životním prostředí“ široký význam, který zahrnuje jak údaje, tak činnosti týkající se stavu jednotlivých odvětví životního prostředí, jež jsou v něm uvedeny, přičemž upřesnil, že pojem „správní opatření“, který je uveden jako příklad, představuje jen ilustraci „činností“ nebo „opatření“ uvedených v směrnici.

K tomu, aby stanovisko správního orgánu bylo informací o životním prostředí, stačí, aby bylo aktem, který může mít nepříznivé účinky na stav jednoho z odvětví životního prostředí uvedených ve směrnici nebo jej může chránit, což je právě případ stanoviska přijatého správním orgánem pověřeným ochranou lokalit v rámci své účasti v řízení o schválení stavebních plánů, pokud toto stanovisko může v souvislosti se zájmy na ochraně životního prostředí ovlivnit rozhodnutí o schválení takových plánů (body 19–22, výrok 1).

Rozsudek ze dne 26. června 2003, Komise v. Francie (C-233/00, EU:C:2003:371)

Komise podala na základě článku 226 ES žalobu na určení, že Francouzská republika tím, že neprovedla správně čl. 2 písm. a) a čl. 3 odst. 2, 3 a 4 směrnice 90/313/EHS, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z uvedené směrnice, jakož i z čl. 189 třetího pododstavce Smlouvy o ES (nyní čl. 288 třetí pododstavec SFEU).

Francouzská republika měla za to, že ustanovení zákona č. 78-753 ze dne 17. července 1978 o různých opatřeních pro zlepšení vztahů mezi správou a veřejností a o různých ustanoveních správní, sociální a daňové povahy a nařízení č. 88-465 ze dne 28. dubna 1988 o řízení o přístupu ke správním dokumentům zajišťují provedení směrnice 90/313/EHS do francouzského práva. Francouzská republika sice připustila, že na dokumenty držené orgánem veřejné správy jednajícím jako soukromá osoba, které nesouvisí s veřejnou službou, se zákon č. 78-753 nevztahuje, avšak zpochybňovala, že by takové dokumenty mohly být „informacemi o životním prostředí“ ve smyslu směrnice 90/313/EHS.

Podle Soudního dvora musí být na působnost čl. 2 písm. a) směrnice 90/313/EHS, a tudíž uvedené směrnice vzhledem k jejímu samotnému znění, a zvláště k použití výrazu „jakákoli informace“ nahlíženo tak, že je koncipována široce. Vztahuje se tedy na všechny informace týkající se stavu životního prostředí, činností nebo opatření s nepříznivými účinky na něj, dále na informace týkající se činností a opatření, které mají za cíl chránit životní prostředí, aniž tento výčet obsažený v uvedeném ustanovení zahrnuje jakýkoli údaj, který by mohl omezit jeho působnost, takže pojem „informace o životním prostředí“ ve smyslu směrnice 90/313/EHS musí být vykládán tak, že zahrnuje dokumenty, které nesouvisejí s výkonem veřejné služby (body 44,47).

***Rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Stichting Natuur en Milieu a další
(C-266/09, EU:C:2010:779)***

V návaznosti na žádost společnosti Bayer změnil ministr zdravotnictví a sportu Nizozemského království ve shodě se státním sekretářem pro zemědělství, ochranu životního prostředí a rybolov nařízení o reziduích pesticidů. Tato změna stanovila mimo jiné přípustnou maximální hodnotu reziduí pesticidu Propamocarb v salátu nebo na jeho povrchu.

Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Milieudefensie a Vereniging Goede Waar & Co. požádaly College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (dále jen „CTB“), aby jim poskytl veškeré informace, které byly základem pro přijetí dotčeného ministerského nařízení. Toto poskytnutí jim bylo odepřeno dne 8. března 2005 na základě ustanovení článku 22 zákona o pesticidech z roku 1962 v oblasti důvěrného zacházení, načež žadatelky toto rozhodnutí zpochybnily před CTB. Po konzultaci společnosti Bayer ohledně důvěrnosti některých informací uvedených v dotčených dokumentech odepřel CTB přístup ke studiím o reziduích a protokolům o pokusech prováděných v terénních podmínkách za účelem ochrany průmyslového tajemství.

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemsko), ke kterému žadatelky podaly žalobu proti tomuto rozhodnutí, předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se zejména otázky, zda údaje na základě definice přípustné maximální hodnoty přípravku na ochranu rostlin představují takovou informaci o životním prostředí ve smyslu článku 2 směrnice 2003/4/ES, a spadají tudíž do věcné působnosti uvedené směrnice.

Pojem „informace o životním prostředí“ použitý v tomto ustanovení musí být podle Soudního dvora vykládán v tom smyslu, že zahrnuje informaci poskytnutou v rámci vnitrostátního postupu pro povolení nebo rozšíření povolení přípravku na ochranu rostlin s ohledem na stanovení maximálního množství pesticidu, jeho složky nebo rozkladného produktu obsažených v potravinách nebo nápojích.

Vzhledem k tomu, že jejím účelem je omezit riziko narušení jedné ze složek biologické rozmanitosti a riziko rozšíření těchto reziduí zejména v půdě nebo v podzemních vodách, poskytnutí informací o přítomnosti takových reziduí v produktu nebo na jeho povrchu se navzdory tomu, že takové informace neobsahují posouzení důsledků těchto reziduí na lidské zdraví, týkají součástí životního prostředí, které by mohly tyto složky narušit v případě nadměrného množství těchto reziduí, což má být právě ověřeno na základě těchto informací (body 42, 43, výrok 1).

Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Ville de Lyon (C-524/09, EU:C:2010:822)

Město Lyon požádalo Caisse des dépôts et consignations (dále jen „CDC“) jakožto subjekt odpovědný za vedení národního rejstříku povolenek na emise skleníkových plynů, aby mu sdělila objem povolenek na emise skleníkových plynů prodaných během roku 2005 provozovateli 209 městských tepláren, které jsou rozmístěny po celém francouzském území.

Vzhledem k tomu, že CDC odmítla uvedené údaje zpřístupnit, přičemž se opírala zejména o článek 10 nařízení Komise (ES) č. 2216/2004 ze dne 21. prosince 2004 o standardizovaném a bezpečném systému rejstříků⁸, město Lyon předložilo věc Výboru pro přístup ke správním dokumentům (CADA), který vydal kladné stanovisko ke zpřístupnění dokumentů týkajících se údajů o uvedených transakcích. CDC však znovu odmítla zpřístupnění s odůvodněním, že ustanovení směrnice 2003/4/ES nejsou určena k úpravě zpřístupnění těchto údajů o transakcích v kontextu systému povolenek na emise, pro který unijní normotvůrce stanovil zvláštní pravidla uvedená ve směrnici 2003/87/ES⁹ a v nařízení (ES) č. 2216/2004.

Tribunal administratif de Paris (Francie), kterému byla podána žaloba proti tomuto rozhodnutí, předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se zejména toho, zda se musí zpřístupnění údajů o transakcích řídit jednou z výjimek stanovených v článku 4 směrnice 2003/4/ES nebo ustanoveními směrnice 2003/87/ES a nařízení (ES) č. 2216/2004 přijatého na základě této směrnice.

Na zpřístupnění údajů o transakcích, které se týkají jmen držitelů převádějících a přijímajících účtů převodu povolenek na emise, povolenek nebo kjótských jednotek, kterých se tyto transakce týkají, jakož i data a hodiny uvedených transakcí, se podle Soudního dvora vztahují výlučně zvláštní pravidla zpřístupnění veřejnosti a důvěrnosti obsažená ve směrnici 2003/87/ES ve znění směrnice 2004/101/ES¹⁰, jakož i pravidla obsažená v nařízení (ES) č. 2216/2004.

Tyto údaje se totiž týkají převedených povolenek, které musí být členskými státy přesně zaznamenány na účtech v jejich příslušných národních rejstřících, jejichž technické vlastnosti a pravidla týkající se jejich vedení, jakož i pravidla ohledně zpřístupnění a důvěrnosti informací obsažených v těchto rejstřících jsou stanoveny nařízením (ES) č. 2216/2004. Vztahuje se tedy na ně článek 19 směrnice 2003/87/ES, a nikoli článek 17 této směrnice. Avšak vzhledem k tomu, že článek 19 směrnice 2003/87/ES neodkazuje na směrnici 2003/4/ES tak, jak je tomu v uvedeném článku 17, je třeba mít za to, že unijní normotvůrce nezamýšlel, aby žádost týkající se údajů o transakcích podléhala obecným ustanovením směrnice 2003/4/ES, nýbrž naopak pro tyto údaje zavedl zvláštní a vyčerpávajícím způsobem vymezený režim zpřístupnění veřejnosti uvedených údajů i jejich důvěrnosti (body 39–41, výrok 1).

Rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Bayer CropScience a Stichting De Bijenstichting (C-442/14, EU:C:2016:890)

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, nizozemský orgán příslušný pro povolování přípravků na ochranu rostlin a biocidních přípravků (dále jen „CTB“), rozhodl o změně povolení několika přípravků na ochranu rostlin a jednoho biocidního přípravku na bázi účinné látky imidacloprid, která má mimo jiné insekticidní účinky. Stichting De Bijenstichting (dále jen „Bijenstichting“), nizozemská nadace na ochranu včel, na základě směrnice 2003/4/ES požádala CTB o zpřístupnění dokumentů týkajících se uvedených povolení. Společnost Bayer, která působí mimo jiné

⁸ Nařízení Komise (ES) č. 2216/2004 ze dne 21. prosince 2004 o standardizovaném a bezpečném systému rejstříků podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87 a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 280/2004/ES (Úř. věst. L 386, 29.12.2004, s.1).

⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32; Zvl. vyd. 15/07, s. 631).

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/101/ES ze dne 27. října 2004, kterou se s ohledem na projektové mechanismy Kjótského protokolu mění směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (Úř. věst. L 338, 13.11.2004, s. 18).

v oblastech ochrany plodin a boje proti škůdcům a je držitelkou řady těchto povolení, vznesla námitku proti tomuto zpřístupnění, což zdůvodnila mimo jiné tím, že by tímto zpřístupněním byla porušena autorská práva a důvěrná povaha obchodních nebo průmyslových informací.

CTB nejprve zamítl žádosti o zpřístupnění podané žadatelkou. Vzhledem k tomu, že Bijenstichting podala proti uvedenému zamítavému rozhodnutí odvolání, CTB tuto věc poté částečně projednávala ve vztahu k dokumentům, o jejichž zpřístupnění bylo žádáno, přičemž měla po zvážení obecného zájmu na zveřejnění a ochrany práv k duševnímu vlastnictví držitele povolení k uvádění dotčeného přípravku na trh mimo jiné za to, že informace o skutečném uvolňování přípravků na ochranu rostlin nebo biocidních přípravků do životního prostředí musí být považovány za „informace o emisích do životního prostředí“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 druhého pododstavce směrnice 2003/4/ES, kdežto zbývající dokumenty nebyly považovány za takové informace ve smyslu tohoto ustanovení.

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemsko), kterému byla proti tomuto rozhodnutí podána jak žaloba společnosti Bayer, tak žaloba Bijenstichting, předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu pojmu „informace o emisích do životního prostředí“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 druhého pododstavce směrnice 2003/4/ES.

Tento pojem se podle Soudního dvora vztahuje na údaje, které se týkají povahy, složení, množství, data a místa emisí do životního prostředí přípravků na ochranu rostlin a biocidních přípravků a látek, z nichž jsou tyto přípravky složeny, jakož i na údaje o vlivech těchto emisí v kratším či delším časovém horizontu na životní prostředí, a konkrétně na informace o výskytu reziduí v životním prostředí po použití dotčeného přípravku a na studie, které se týkají míry rozptylu látky při takovém použití, ať již byly tyto údaje získány ze studií, které byly uskutečněny zcela nebo částečně v terénu, z laboratorních studií či z translokačních studií.

Takový výklad nevede nikterak k tomu, že by se uvedený pojem měl vztahovat na veškeré údaje, které jsou obsaženy v dokumentaci povolení k uvedení přípravků na ochranu rostlin či biocidních přípravků na trh, zejména na veškeré údaje ze studií provedených za účelem získání tohoto povolení, a že by takové údaje musely být vždy zveřejňovány. Uvedený pojem se totiž vztahuje pouze na údaje, které se týkají emisí do životního prostředí, což vylučuje nejen informace, které se netýkají emisí dotčeného přípravku do životního prostředí, ale rovněž údaje, které se týkají hypotetických emisí, tj. emisí, které nemohou ve skutečnosti nastat nebo nejsou předvídatelné za okolností, jež představují obvyklé či reálné podmínky použití. Tento výklad proto nevede k nepřiměřenému zásahu do ochrany práv zakotvených v člancích 16 a 17 Listiny základních práv Evropské unie a v čl. 39 odst. 3 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dohoda TRIPS) (body 96, 100, 102, 103, výrok 2).

III. Pojem „orgán veřejné správy“, který je povinen zpřístupnit informace o životním prostředí

Rozsudek ze dne 18. července 2013, Deutsche Umwelthilfe (C-515/11, EU:C:2013:523)

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie (ministerstvo hospodářství a technologií) odmítlo vyhovět žádosti sdružení zaměřeného na ochranu životního prostředí a spotřebitelů, Deutsche Umwelthilfe eV, jejímž cílem bylo poskytnutí informací obsažených v korespondenci mezi tímto ministerstvem a zástupci německého automobilového průmyslu v rámci spolupráce, která předcházela přijetí právní úpravy týkající se označování spotřeby energie energetickými štítky. Uvedené ministerstvo se v tomto ohledu opíralo o ustanovení zákona o přístupu k informacím o životním prostředí ze dne

22. prosince 2004, který orgány veřejné správy zbavuje povinnosti poskytovat informace o životním prostředí, pokud se podílí na přípravě prováděcího předpisu.

Verwaltungsgericht Berlin (Německo), který rozhodoval o žalobě na neplatnost podané proti tomuto zamítavému rozhodnutí, se zabýval otázkou slučitelnosti tohoto zákona se směrnicí 2003/4/ES, a konkrétně se tázal, zda lze čl. 2 bod 2 druhý pododstavec první větu této směrnice v rozsahu, v němž se týká orgánů veřejné správy působících v zákonodárné funkci, použít na orgány veřejné správy, když připravují a přijímají takový prováděcí předpis, jako je předpis dotčený ve věci v původním řízení.

Článek 2 bod 2 druhý pododstavec první věta směrnice 2003/4/ES musí být podle Soudního dvora vykládán v tom smyslu, že možnost, kterou toto ustanovení poskytuje členským státům, nepovažovat instituce nebo subjekty působící v zákonodárné funkci za orgány veřejné správy, které jsou povinny zpřístupnit informace o životním prostředí, které mají v držení, se nemůže vztahovat na ministerstva, pokud připravují a přijímají normativní předpisy nižší právní síly, než je zákon.

V tomto ohledu nelze toto ustanovení vykládat tak, že by jeho účinky byly rozšířeny nad rámec toho, co je nezbytné k zajištění ochrany zájmů, které má zaručit, a dosah odchylek, které stanoví, musí být vymezen za současného zohlednění cílů této směrnice. Právě specifická zákonodárného procesu a jeho charakteristické rysy totiž odůvodňují zvláštní režim aktů přijatých při působení v zákonodárné funkci ve vztahu k právu na informace, které je zakotveno jak v Aarhuské úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, tak ve směrnici 2003/4/ES. Z toho vyplývá, že povaha dotčeného aktu, a zejména skutečnost, že se jedná o akt s obecnou působností, sama o sobě nemůže orgán, který akt přijímá, zbavit povinností, jež vyplývají z této směrnice.

Konečně vzhledem k tomu, že v unijním právu není upraveno, co je pro účely použití čl. 2 bodu 2 druhého pododstavce první věty směrnice 2003/4/ES zákonem nebo normou srovnatelné právní síly, závisí toto posouzení na právu členských států s touto výhradou, že nebude zpochybněn užitečný účinek této směrnice (body 22, 29, 30, 35, 36 a výrok).

Rozsudek ze dne 19. prosince 2013 (velký senát), Fish Legal a Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853)¹¹

V této věci (viz rovněž oddíl I tohoto přehledu, nadepsaný „Aarhuská úmluva a unijní právo“) měl Soudní dvůr ve vztahu k čl. 2 bodu 2 směrnice 2003/4/ES za to, že takové podniky, jako jsou vodárenské společnosti, které poskytují veřejné služby ve vztahu k životnímu prostředí, mohou být kontrolovány subjektem nebo osobou spadajícími pod bod 2 písm. a) nebo b) tohoto článku, takže by měly být kvalifikovány jako orgány veřejné správy podle čl. 2 bodu 2 písm. c) této směrnice, pokud tyto podniky skutečně autonomně neurčují způsob, jakým poskytují tyto služby, a jestliže orgán veřejné správy spadající pod čl. 2 bod 2 písm. a) nebo b) uvedené směrnice může rozhodujícím způsobem ovlivňovat činnost uvedených podniků v oblasti životního prostředí.

Pouhá skutečnost, že subjekt je obchodní společností, která podléhá zvláštnímu regulačnímu režimu pro dotčené odvětví, nemůže vyloučit kontrolu ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. c) směrnice 2003/4/ES v rozsahu, v němž může z dotčeného režimu vyplývat, že subjekt není opravdu autonomní ve vztahu ke státu, i když tento stát již není v důsledku privatizace dotčeného odvětví schopen určit jeho běžnou správu (body 68, 70, 71, 73, výrok 2).

¹¹ Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě z roku 2013, s. 46.

Článek 2 bod 2 písm. b) směrnice 2003/4/ES musí být kromě toho vykládán v tom smyslu, že osoba, na kterou se vztahuje toto ustanovení, je orgánem veřejné správy, pokud jde o veškeré informace o životním prostředí, které drží. Jak totiž vyplývá z čl. 3 odst. 1 směrnice 2003/4/ES, který je ústředním ustanovením této směrnice, jež je v podstatě totožné s čl. 4 odst. 1 Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, je-li subjekt kvalifikován jako orgán veřejné správy ve smyslu jedné ze tří kategorií uvedených v čl. 2 bodu 2 uvedené směrnice, je tento subjekt povinen sdělit každému žadateli veškeré informace o životním prostředí, které spadají do jedné ze šesti kategorií informací uvedených v daném čl. 2 bodu 1 a které jsou v jeho držení nebo pro něj držené, nevztahuje-li se na žádost jedna z výjimek stanovených v článku 4 téže směrnice (body 78, 83, výrok 3).

IV. Důvody odepření přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí

Rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Stichting Natuur en Milieu a další (C-266/09, EU:C:2010:779)

V této věci (viz rovněž oddíl II tohoto přehledu, nadepsaný „Pojem ‚informace o životním prostředí‘“) položil College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemsko) rovněž Soudnímu dvoru otázku, zda je třeba zvážit zájmy uvedené v článku 4 směrnice 2003/4/ES v každém konkrétním případě, nebo zda lze legislativním opatřením provést toto zvážení jednou pro všechny zájmy. Předkládající soud kromě toho nastolil otázku slučitelnosti tohoto ustanovení s článkem 14 směrnice 91/414/EHS¹², který stanoví bezpodmínečnou důvěrnost obchodní a průmyslové informace, „aniž jsou dotčena ustanovení směrnice 2003/4/ES“.

Článek 4 směrnice 2003/4/ES je podle Soudního dvora nutno vykládat v tom smyslu, že poměrování veřejného zájmu na zveřejnění informace o životním prostředí a zvláštního zájmu na odmítnutí zveřejnění musí být provedeno v každém jednotlivém případě předloženém příslušným orgánům, i kdyby vnitrostátní zákonodárce určil na základě obecně závazného předpisu kritéria umožňující usnadnit toto posouzení protichůdných zájmů.

Ustanovení článku 14 směrnice 91/414/EHS o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh ani žádné jiné ustanovení směrnice 2003/4/ES totiž neumožňují dospět k závěru, že zvažování protichůdných zájmů, jak je předepisuje článek 4 této směrnice, by mohlo být nahrazeno jiným opatřením, než je zkoumání těchto zájmů v každém jednotlivém případě. Tato okolnost nicméně nebrání tomu, aby vnitrostátní zákonodárce určil na základě obecně závazného předpisu kritéria umožňující usnadnit toto posouzení protichůdných zájmů, avšak pod podmínkou, že tento předpis nezbaví příslušné orgány možnosti skutečně provést zvláštní posouzení každé situace, která je jim předložena v rámci žádosti o přístup k informaci o životním prostředí podané na základě směrnice 2003/4/ES (body 57–59, výrok 3).

Rozsudek ze dne 28. července 2011, Office of Communications (C-71/10, EU:C:2011:525)

Vláda Spojeného království vytvořila internetovou stránku za účelem poskytování veřejnosti informací týkajících se umístění mobilních vysílačů, které volně poskytli operátoři. Office of Communications poté v návaznosti na žádosti o informace, které mu byly podány, odmítl sdělit souřadnice uvedených vysílačů

¹² Směrnice Rady č. 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (Úř. věst. L 230, 19.8.1991, s. 1; Zvl. vyd. 03/11, s. 332).

s odůvodněním, že by zveřejnění těchto informací zahrnovalo informace o umístění vysílačů používaných k poskytování rádiové sítě policii a záchranným službám, což by mohlo mít nepříznivý vliv na veřejnou bezpečnost ve smyslu čl. 4 odst. 2 písm. b) směrnice 2003/4/ES a rovněž by to mělo nepříznivý vliv ve smyslu čl. 4 odst. 2 písm. e) směrnice na práva duševního vlastnictví dotčených mobilních operátorů. Information Commissioner a poté Information Tribunal nicméně nařídili zpřístupnění dotčených informací, jelikož Information Tribunal měl zejména za to, že nepříznivý dopad na práva duševního vlastnictví dotčených mobilních operátorů nepřevažuje nad veřejným zájmem na zveřejnění těchto údajů.

Supreme Court of the United Kingdom (Spojené království), kterému byl spor předložen, podal Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, aby zjistil, jaké zvážení protichůdných zájmů ukládá směrnice 2003/4/ES v případě, že zveřejnění informací může mít nepříznivý vliv na různé zájmy chráněné více než jednou výjimkou uvedenou v čl. 4 odst. 2 uvedené směrnice, avšak tento vliv není dostatečně významný, jsou-li tyto výjimky přezkoumány odděleně, aby převážil nad veřejným zájmem na zveřejnění informací.

Článek 4 odst. 2 směrnice 2003/4/ES musí být podle Soudního dvora vykládán v tom smyslu, že orgán veřejné správy, pokud má v držení informace o životním prostředí nebo jsou-li tyto informace v držení pro orgán veřejné správy, může při vážení veřejných zájmů, kterým slouží zveřejnění informací, proti zájmům, kterým slouží odmítnutí tohoto zveřejnění, prováděném pro účely posouzení žádosti o poskytnutí těchto informací fyzické nebo právnické osobě, zohlednit kumulativně několik důvodů pro odmítnutí uvedených v tomto ustanovení (bod 32 a výrok).

Rozsudek ze dne 15. ledna 2013 (velký senát), Križan a další (C-416/10, EU:C:2013:8)¹³

V rámci sporu mezi J. Križanem a 43 dalšími obyvateli města Pezinok a městem Pezinok na jedné straně a Slovenskou inšpekciou životného prostredia (dále jen „Inšpekcia“), slovenskou inspekcií životního prostředí, na straně druhé ve věci legality rozhodnutí povolujících výstavbu a provoz skládky odpadu uplatnili nejprve žalobci neúplnost žádosti o povolení, neboť neobsahovala územní rozhodnutí vyžadované slovenským zákonem č. 245/2003, který provedl do slovenského práva směrnici 96/61/ES¹⁴, poté zpochybňovali nezveřejnění uvedeného územního rozhodnutí z důvodu, že představovalo obchodní tajemství.

Vzhledem k tomu, že Inšpekcia toto odvolání zamítla, obrátili se žalobci na Nejvyšší soud Slovenskej republiky (Slovensko), který položil Soudnímu dvoru několik předběžných otázek týkajících se zejména výkladu směrnice 96/61/ES ve znění nařízení (ES) č. 166/2006¹⁵. Dotázal se Soudního dvora zejména na to, zda měla mít dotčená veřejnost již od zahájení řízení o povolení skládky přístup k územnímu rozhodnutí o umístění tohoto zařízení a zda odmítnutí zpřístupnit územní rozhodnutí dotčené veřejnosti mohlo být odůvodněno uplatněním ochrany důvěrnosti obchodních a průmyslových informací.

Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 96/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění musí být vykládána v tom smyslu, že neumožňuje příslušným vnitrostátním orgánům, aby dotčené veřejnosti odmítly jakýkoliv přístup, i částečný, k rozhodnutí, kterým orgán veřejné správy s ohledem na použitelná pravidla územního řízení povoluje umístění zařízení, které spadá do působnosti uvedené směrnice, na základě ochrany důvěrnosti obchodních či průmyslových informací stanovené vnitrostátními právními předpisy nebo unijními právními předpisy pro ochranu oprávněných hospodářských zájmů s ohledem zejména na význam lokalizace některé z činností uvedených ve směrnici 96/61/ES.

¹³ Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě z roku 2013, s. 45.

¹⁴ Směrnice Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění (Úř. věst. L 257, 10.10.1996, s. 26; Zvl. vyd. 15/03, s. 80).

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 ze dne 18. ledna 2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek a kterým se mění směrnice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES (Úř. věst. L 33, 4.2.2006, s. 1).

I za předpokladu, že by některé skutečnosti obsažené v odůvodnění územního rozhodnutí mohly zahrnovat důvěrné obchodní nebo průmyslové informace, nemůže být ochrana důvěrnosti takových informací použita v rozporu s čl. 4 odst. 4 směrnice 2003/4/ES k tomu, aby byl dotčené veřejnosti odmítnut jakýkoli přístup, i částečný, k územnímu rozhodnutí o umístění zařízení dotčeného ve věci v původním řízení (body 82, 83, 91 a výrok 2).

Rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Bayer CropScience a Stichting De Bijenstichting (C-442/14, EU:C:2016:890)

V této věci (viz rovněž oddíl II tohoto přehledu, nadepsaný „Pojem ‚informace o životním prostředí‘“) položil College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemsko) Soudnímu dvoru v souvislosti s výkladem pojmu „informace o emisích do životního prostředí“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 druhého pododstavce směrnice 2003/4/ES také otázku použití výjimky týkající se obchodních nebo průmyslových informací ve smyslu čl. 4 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) této směrnice.

Podle Soudního dvora je cílem směrnice 2003/4/ES zajistit principiální přístup k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy nebo na jejich účet s cílem zajistit, jak vyplývá z bodu 9 odůvodnění a z článku 1 této směrnice, co nejširší systematickou veřejnou dostupnost a šíření těchto informací. Z toho vyplývá, že jak je výslovně stanoveno v čl. 4 odst. 4 druhém pododstavci Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, jakož i v bodě 16 odůvodnění a čl. 4 odst. 2 druhém pododstavci směrnice 2003/4/ES, poskytování informací musí být obecným pravidlem a důvody odmítnutí stanovené těmito ustanoveními musí být vykládány restriktivně.

V této souvislosti platí, že čl. 4 odst. 2 druhý pododstavec směrnice 2003/4/ES tím, že stanoví, že důvěrnost obchodních nebo průmyslových informací nemůže bránit zveřejnění informací o emisích do životního prostředí, umožňuje konkrétní uplatňování tohoto pravidla a zásady co možná nejširšího přístupu k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy nebo na jejich účet. Z toho vyplývá, že pojmy „emise do životního prostředí“ a „informace o emisích do životního prostředí“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 druhého pododstavce směrnice 2003/4/ES nelze vykládat restriktivně (body 55–58).

Pro účely výkladu pojmu „emise do životního prostředí“ ve smyslu čl. 4 odst. 2 druhého pododstavce směrnice 2003/4/ES není namístě odlišovat tento pojem od pojmů „vypouštění“ a „úniky“ do životního prostředí.

Takové rozlišování je totiž cizí Aarhuské úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, v jejímž čl. 4 odst. 4 prvním pododstavci písm. d) se pouze uvádí, že obchodní nebo průmyslové tajemství nemohou bránit sdělení údajů o emisích, které jsou relevantní pro ochranu životního prostředí. Dále rozlišování mezi emisemi, vypouštění a jinými úniky není s ohledem na cíl zveřejňování informací o životním prostředí, který sleduje směrnice 2003/4/ES, relevantní a bylo by čistě umělým. Jednotlivé složky životního prostředí totiž mohou být ovlivněny jak emisemi plynů nebo látek do ovzduší, tak jinými úniky a vypouštění, jako jsou úniky látek, přípravků, organismů, mikroorganismů, vibrací, tepla nebo hluku do životního prostředí, především do ovzduší, vody nebo půdy. Kromě toho jsou pojmy „emise“, „vypouštění“ a „úniky“ do značné míry identické, jak o tom svědčí použití výrazu „jiné úniky“ v čl. 2 bodě 1 písm. b) této směrnice, z něhož vyplývá, že emise a vypouštění představují rovněž úniky do životního prostředí (body 62–65, 67).

Článek 4 odst. 2 druhý pododstavec směrnice 2003/4/ES musí být vykládán v tom smyslu, že v případě žádosti o přístup k informacím o emisích do životního prostředí, jejichž zveřejnění by mělo nepříznivý vliv na jeden ze zájmů uvedených v čl. 4 odst. 2 prvním pododstavci písm. a), d), f) až h) této směrnice, musí být zveřejněny pouze relevantní údaje, které lze ze zdroje informací vyjmout a jež se týkají emisí do životního prostředí, lze-li tyto údaje oddělit od ostatních informací obsažených v uvedeném zdroji, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu (bod 106, výrok 3).

V. Výše poplatku uloženého za přístup k informacím o životním prostředí

Rozsudek ze dne 6. října 2015, East Sussex County Council (C-71/14, EU:C:2015:656)¹⁶

Společnost PSG Eastbourne, podnik zabývající se vyhledáváním nemovitostí, podala v souvislosti s realitní transakcí žádost o informace o životním prostředí u rady hrabství East Sussex. Rada hrabství poskytla požadované odpovědi získané z databáze, jež sloužila i k plnění jiných úkolů, a uložila na základě tabulky standardizovaných poplatků několik poplatků.

Komisař pro informace vydal na základě stížnosti podané společností PSG Eastbourne proti uložení takových poplatků rozhodnutí, v němž prohlásil, že tyto poplatky nejsou v souladu s čl. 8 odst. 3 Environmental Information Regulation 2004 (EIR 2004) – který provádí směrnici 2003/4/ES do anglického práva – neboť zahrnovaly jiné náklady, než je poštovné, výdaje na kopírování nebo jiné výlohy související s poskytnutím požadovaných informací. Rada hrabství podala tedy proti tomuto rozhodnutí žalobu, ve které tvrdila, že poplatky obsažené v její tabulce jsou zákonné a nepřekračují přiměřenou částku.

First-tier Tribunal (Spojené království) předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES a pojmu „přiměřená částka“, aby zjistil, zda lze část nákladů souvisejících s vedením databáze rady hrabství, jakož i režijní výdaje na čas, který zaměstnanci zastupitelstva věnují vedení této databáze a vyřizování individuálních žádostí o informace, zahrnout do výpočtu požadovaných poplatků.

Článek 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES musí být podle Soudního dvora vykládán v tom smyslu, že poplatek ukládaný za poskytnutí určitého druhu informací o životním prostředí nemůže zahrnovat žádnou část výdajů vynaložených na vedení databáze používané pro tyto účely orgánem veřejné správy, avšak může zahrnovat režijní výdaje spojené s časem zaměstnanců tohoto orgánu, který věnují vyřizování individuálních žádostí o informace, odpovídajícím způsobem zohledněné při stanovení tohoto poplatku, pokud celková výše uvedeného poplatku nepřevyší přiměřenou mez.

Z článku 5 odst. 1 směrnice 2003/4/ES ve spojení s čl. 3 odst. 5 písm. c) této směrnice totiž vyplývá, že pouze náklady, jež nepramení ze zavedení a vedení uvedených registrů, seznamů a pořízení a údržby zařízení pro kontrolu, lze v zásadě přiřadit k poskytnutí informací o životním prostředí a pouze ve vztahu k těmto nákladům jsou vnitrostátní orgány oprávněny vyžadovat poplatek na základě čl. 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES. Takové náklady nezahrnují pouze výdaje na poštovné a kopírování, ale také náklady spojené s časem, který zaměstnanci dotyčného orgánu veřejné správy věnují vyřízení individuální žádosti o informace, což zahrnuje zejména čas na vyhledávání příslušných informací a jejich zpracování do požadovaného formátu. S přihlédnutím k použití pojmu „skutečné náklady“ v bodě 18 odůvodnění směrnice 2003/4/ES je nadto třeba konstatovat, že odpovídajícím způsobem zohledněné režijní výdaje lze

¹⁶ Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě z roku 2015, s. 65.

v zásadě zahrnout do výpočtu poplatku stanoveného v čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice. Zahrnutí režijních výdajů do výpočtu tohoto poplatku totiž odpovídá obvyklým zásadám účetnictví. Nicméně tyto výdaje lze zahrnout do výpočtu uvedeného poplatku pouze v rozsahu, v němž je lze přiřadit k nákladové položce spojené s poskytnutím informací o životním prostředí (body 34, 36, 39, 40, 45, výrok 1).

Pokud jde o druhou podmínku stanovenou v čl. 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES, podle níž nesmí celková výše poplatku stanoveného v tomto ustanovení přesáhnout přiměřenou částku, je třeba vyloučit jakýkoliv výklad pojmu „přiměřená částka“, který by mohl mít odrazující účinek na osoby, jež chtějí získat informace, nebo omezit právo na přístup k těmto informacím. Pro účely posouzení, zda poplatek vyžadovaný podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES má odrazující účinek, je třeba zohlednit jak hospodářskou situaci žadatele o informace, tak obecný zájem na ochraně životního prostředí. Toto posouzení tedy nelze provádět pouze ve vztahu k hospodářské situaci dotčené osoby, ale musí také spočívat na objektivní analýze částky tohoto poplatku. Uvedený poplatek tedy nemůže přesahovat finanční možnosti dotčené osoby ani se v žádném případě nesmí jevit jako objektivně nepřiměřený.

Kromě toho samotná skutečnost, že poplatek nemá ve vztahu k hospodářské situaci dotčených osob odrazující povahu, nezbujuje orgán veřejné správy jeho povinnosti dbát rovněž na to, aby veřejnost nepovažovala uvedené poplatky s přihlédnutím k obecnému zájmu na ochraně životního prostředí za nepřiměřené (body 42–44).

VI. Právo na přístup k informacím o životním prostředí držným orgány Evropské unie

Rozsudek ze dne 14. listopadu 2013, LPN a Finsko v. Komise (C-514/11 P a C-605/11 P, EU:C:2013:738)

Liga para a Protecção da Natureza (dále jen „LPN“) je nevládní organizací, jejímž účelem je chránit životní prostředí. V roce 2003 podala stížnost k Evropské komisi, v níž tvrdila, že projekt výstavby přehrady na řece Sabor v Portugalsku porušuje směrnici Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin¹⁷. Následně v roce 2007 LPN požádala Komisi o přístup k informacím souvisejícím s vyřizováním její stížnosti a o nahlédnutí do některých dokumentů. Komise zamítla tyto žádosti s odůvodněním, že se požadované dokumenty týkaly probíhajícího řízení Komise a vztahovala se na ně jak výjimka upravená v čl. 4 odst. 2 třetí odrážce nařízení (ES) č. 1049/2001 a týkající se ochrany inspekce, vyšetřování a auditu, tak výjimka upravená v čl. 6 odst. 1 nařízení (ES) č. 1367/2006, podle něhož se má za to, že převažující veřejný zájem na zpřístupnění existuje v případě, kdy se požadované informace týkají emisí do životního prostředí, s výjimkou šetření týkajících se zejména možného porušení práva Společenství.

Vzhledem k tomu, že Tribunál zamítl žalobu na neplatnost, kterou podala LPN proti spornému rozhodnutí¹⁸, LPN a Finská republika podaly proti tomuto rozsudku Tribunálu kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru.

Soudní dvůr byl při této příležitosti zejména vyzván, aby rozhodl o tom, zda je nutné uznat obecnou domněnku, podle níž by zpřístupnění dokumentů vztahujících se k řízení o nesplnění povinnosti za okolností tohoto případu bylo na újmu cílům vyšetřování. Vzhledem k tomu, že formulace a systematika

¹⁷ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102).

¹⁸ Rozsudek Tribunálu ze dne 9. září 2011, LPN v. Komise (T-29/08, EU:T:2011:448).

obou vět čl. 6 odst. 1 nařízení (ES) č. 1367/2006 svědčí o tom, že unijní normotvůrce měl v úmyslu vyloučit z působnosti tohoto ustanovení řízení o nesplnění povinnosti jako celek, dospěl Soudní dvůr k závěru, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že čl. 6 odst. 1 nařízení (ES) č. 1367/2006 nemá vliv na posouzení, které musí Komise provést na základě nařízení (ES) č. 1049/2001 v případě, že jsou předmětem žádosti o zpřístupnění dokumenty k řízení o nesplnění povinnosti, které je dosud ve fázi před zahájením soudního řízení (body 84–85).

Rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe (C-673/13 P, EU:C:2016:889)

Stichting Greenpeace Nederland a Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) požádaly Komisi na základě nařízení (ES) č. 1049/2001 a nařízení (ES) č. 1367/2006 o přístup k několika dokumentům týkajícím se prvního povolení k uvedení glyfosátu jako účinné látky na trh, vydaného podle směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh. Generální tajemník Komise poskytl v roce 2011 přístup k návrhu hodnoticí zprávy vypracované Spolkovou republikou Německo, s výjimkou jeho svazku 4, jehož zpřístupnění německé orgány odmítly. Generální tajemník Komise mimo jiné uvedl, že žádný převažující veřejný zájem ve smyslu čl. 6 odst. 1 nařízení (ES) č. 1367/2006 neodůvodňuje zpřístupnění tohoto dokumentu a rovněž podle něj z řízení, ve kterém byl glyfosát zařazen do přílohy I směrnice 91/414, vyplynulo, že požadavky stanovené nařízením (ES) č. 1367/2006 na poskytování informací veřejnosti o účincích této látky na životní prostředí byly zohledněny, a tudíž ochrana zájmů výrobců této látky musí mít přednost.

Vzhledem k tomu, že Tribunál vyhověl žalobě na neplatnost, kterou podaly proti tomuto rozhodnutí Greenpeace Nederland a PAN Europe zejména z důvodu, že informace, jejichž zpřístupnění bylo požadováno, se týkaly emisí do životního prostředí ve smyslu čl. 6 odst. 1 první věty nařízení (ES) č. 1367/2006¹⁹, podala Evropská komise proti rozsudku Tribunálu kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru.

Soudní dvůr ve svém rozsudku, kterým zrušil napadený rozsudek, měl za to, že pojem „informace týkající se emisí do životního prostředí“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 první věty nařízení (ES) č. 1367/2006 nemůže být vykládán restriktivně. Jak totiž uvádí jeho bod 4 odůvodnění a článek 1, je účelem nařízení (ES) č. 1049/2001 v co nejvyšší míře posílit právo veřejnosti na přístup k dokumentům orgánů. Stejně tak je cílem nařízení (ES) č. 1367/2006, jak jej stanoví jeho článek 1, zajistit co nejširší systematickou veřejnou dostupnost a šíření informací o životním prostředí, které mají v držení unijní orgány a instituce.

V této souvislosti musí být totiž výjimky z této zásady, zejména výjimky stanovené v článku 4 nařízení (ES) č. 1049/2001, vykládány a používány restriktivně pouze v rozsahu, v němž se odchylují od zásady co nejširšího zpřístupnění dokumentů veřejnosti. Nezbytnost takového restriktivního výkladu je mimoto potvrzena bodem 15 odůvodnění nařízení (ES) č. 1367/2006. Naproti tomu zakotvením domněnky, podle níž je zpřístupnění informací týkajících se emisí do životního prostředí, s výjimkou informací týkajících se šetření, považováno za převažující veřejný zájem ve vztahu k zájmu vycházejícímu z ochrany obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, takže ochrana uvedených obchodních zájmů nemůže bránit zpřístupnění těchto informací, se čl. 6 odst. 1 první věta nařízení (ES) č. 1367/2006 jistě odchyluje od pravidla vážení zájmů stanoveného v čl. 4 odst. 2 nařízení (ES) č. 1049/2001. Nicméně uvedený čl. 6 odst. 1 první věta tímto umožňuje konkrétní uplatnění zásady co nejširšího přístupu k informacím, které mají v držení unijní orgány a instituce, takže restriktivní výklad tohoto ustanovení nemůže být odůvodněn (body 51–54).

19 Rozsudek Tribunálu ze dne 8. října 2013, Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe v. Komise (T-545/11, EU:T:2013:523, bod 75).

Za účelem zrušení však Soudní dvůr uvedl, že tento pojem nemůže zahrnovat všechny informace vykazující jakoukoli souvislost, byť přímou, s emisemi do životního prostředí. Kdyby totiž byl uvedený pojem vykládán tak, že se na tyto informace vztahuje, vyčerpá by z velké části pojem „informace o životním prostředí“ ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. d) nařízení (ES) č. 1367/2006. Takový výklad by připravil o veškerý užitečný účinek možnost stanovenou v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení (ES) č. 1049/2001, aby orgány mohly odepřít zpřístupnění informací o životním prostředí zejména z důvodu, že by takové zpřístupnění vedlo k porušení ochrany obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, a ohrozil by rovnováhu, kterou si unijní normotvůrce přál zajistit mezi cílem transparentnosti a ochranou těchto zájmů. Rovněž by nepřiměřeně narušil ochranu profesního tajemství zaručenou článkem 339 SFEU (bod 81).

Rozsudek ze dne 13. července 2017, Saint-Gobain Glass Deutschland v. Komise (C-60/15 P, EU:C:2017:540)

Společnost Saint-Gobain, která působí na světovém trhu se sklem a provozuje zařízení spadající do oblasti působnosti směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství, požádala na základě nařízení (ES) č. 1049/2001 a nařízení (ES) č. 1367/2006 Komisi o přístup k dokumentu, jež Komisi předala Spolková republika Německo v rámci postupu podle čl. 15 odst. 1 rozhodnutí Komise 2011/278/EU ze dne 27. dubna 2011²⁰. Tento dokument obsahoval informace týkající se zařízení společnosti Saint-Gobain, která se nacházejí na německém území.

Vzhledem k tomu, že požadované informace byly původně předloženy Spolkovou republikou Německo, Komise na základě čl. 4 odst. 5 nařízení (ES) č. 1049/2001 konzultovala tento členský stát, který se zpřístupněním těchto informací nejprve nesouhlasil. V návaznosti na rozhodnutí německých orgánů zveřejnit některé informace poskytla Komise částečný přístup k požadovaným informacím, přičemž se opírala o čl. 4 odst. 3 první pododstavec nařízení (ES) č. 1049/2001. Měla mimo jiné za to, že by zpřístupnění požadovaných informací v plném rozsahu vážně ohrozilo její rozhodovací proces a poškodilo dialog mezi Komisí a členskými státy. Kromě toho se Komise domnívala, že článek 6 nařízení (ES) č. 1367/2006 neobsahuje žádné ustanovení, které by umožnilo vyloučit použití výjimky stanovené v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci nařízení (ES) č. 1049/2001, a konstatovala, že není dán žádný převažující veřejný zájem ve smyslu tohoto článku, který by odůvodňoval zpřístupnění požadovaných informací v plném rozsahu, neboť zájmy dovolávané žalobkyní jsou podle Komise čistě soukromé povahy.

Vzhledem k tomu, že Tribunál žalobu na neplatnost podanou společností Saint-Gobain proti uvedenému rozhodnutí zamítl, podala tato společnost kasační opravný prostředek proti rozsudku Tribunálu²¹ k Soudnímu dvoru.

Soudní dvůr svým rozsudkem zrušil rozsudek Tribunálu i sporné rozhodnutí Komise, když konstatoval, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nevykládal čl. 4 odst. 3 první pododstavec nařízení (ES) č. 1049/2001 restriktivně. Soudní dvůr měl v tomto směru konkrétně za to, že pojem „rozhodovací proces“ ve smyslu tohoto ustanovení musí být vykládán tak, že se vztahuje k přijetí rozhodnutí, a nikoli na celé správní řízení, které vedlo k přijetí tohoto rozhodnutí. Povinnost restriktivního výkladu mimoto znamená, že pouhý odkaz na nebezpečí negativních dopadů a možnost, že by zainteresované strany mohly ovlivňovat řízení, nemůže stačit k prokázání, že by zpřístupnění uvedených dokumentů vážně ohrozilo probíhající rozhodovací proces (body 61, 63, 75–78).

²⁰ Rozhodnutí Komise 2011/278/EU ze dne 27. dubna 2011, kterým se stanoví přechodná pravidla harmonizovaného přidělování bezplatných povolenek na emise platná v celé Unii podle článku 10a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES (Úř. věst. L 130, 17.5.2011, s. 1).

²¹ Rozsudek Tribunálu ze dne 11. prosince 2014, Saint-Gobain Glass Deutschland v. Komise (T-476/12, EU:T:2014:1059).

Pokud jde v dané věci o žádost o přístup k informacím o životním prostředí podle nařízení (ES) č. 1367/2006, jehož článek 6 doplňuje specifičtější pravidla k ustanovením nařízení (ES) č. 1049/2001, Soudní dvůr zdůraznil, že tento restriktivní výklad čl. 4 odst. 3 prvního pododstavce nařízení (ES) č. 1049/2001 třeba použít rovněž s ohledem na účel nařízení (ES) č. 1367/2006, kterým je použít ustanovení Aarhuské úmluvy na unijní orgány a subjekty (body 65, 66, 78–81).

* * *

Rozsudky obsažené v tomto přehledu jsou indexovány v Přehledu judikatury v oddílu 4.23.